

[Ministeren for offentlige arbejder.]

forskning og indvinding af råstoffer i Danmarks undergrund findes i lov nr. 27 af 19. februar 1932, således som denne er ændret ved en række tillægslove.

Baggrunden for lovens udstedelse var, at der var opstået en levende interesse for det spørgsmål, om der i Danmarks undergrund fandtes værdifulde råstoffer, og at man regnede med, at det ville blive vanskeligt at få tilvejebragt den nødvendige kapital til disses efterforskning og indvinding, når der ikke var lovbestemmelser, som kunne sikre eneretten til en sådan virksomhed. Loven omfatter kun de råstoffer i undergrunden, som ikke inden lovens ikrafttræden har været undergivet privatøkonomisk udnyttelse. Loven bestemmer, at råstofferne tilhører staten, og at der for et tidsrum af indtil 50 år ad gangen kan meddeles bevilling med eneret til efterforskning og indvinding af råstofferne i Danmarks undergrund. Loven havde oprindeligt kun gyldighed til den 1. juli 1940, men er senere blevet forlænget og er nu gældende indtil den 1. maj 1950.

I 1938 blev der i overensstemmelse med lovens § 2 udstedt en 50-årig eneretsbevilling på samtlige de af loven omfattede råstoffer. Så længe denne eneretsbevilling bestod uændret, kunne der ikke gennemføres ændringer i undergrundslovgivningen, der ville stride mod bevillingen. På grund af lovens tidsbegrænsning, og fordi man fandt, at loven på forskellige punkter burde ændres, blev der nedsat et sagkyndigt udvalg til revision af undergrundslovgivningen. Dette udvalg har udarbejdet det nu foreliggende forslag til ny lov, som regeringen har tiltrådt, og lovforslaget har nu gennemgået en meget grundig behandling i det andet høje ting, og jeg håber på en meget hurtig behandling af lovforslaget her i landstinget. Jeg minder om, at der i lovforslaget findes ekspropriationsbestemmelser, hvorfor stadfæstelsen forsinkes.

I forbindelse med omtalen af lovforslaget finder jeg det naturligt at nævne, at der ved forhandling mellem regeringen og Danish American Prospecting Co. er opnået enighed om en ny eneretsbevilling, hvis udstedelse afhænger af dette lovforslags skæbne.

Den hidtidige bevillings bestemmelser er, for bedre at kunne svare til det praktiske formål, underkastet gennemgribende ændringer; nye bestemmelser er indføjet, og også ønsker fra bevillingshaverens side, som man har fundet rimelige, er imødekommet. Det forslag, som er blevet resultatet,

skulle danne et tilfredsstillende grundlag for samarbejdet mellem den danske stat og bevillingshaveren om efterforsknings- og indvindingsvirksomheden.

Den nye bevilling udstedes til den tidligere bevillingshaver, Danish American Prospecting Co., hvis aktier siden 1938 ejes af det store amerikanske oliefirma Gulf Refining Co., men det må fremhæves, at forslaget på dette punkt indeholder en væsentlig ændring i forhold til den hidtidige koncession. Så snart indvinding af et råstof iværksættes, overgår nemlig efter forslaget bevillingen som helhed fra det amerikanske selskab til et her i landet indregistreret aktieselskab. Dette danske selskab finansieres af Gulf-koncernen, og 5 pct. af aktiekapitalen overdrages vederlagsfrit til staten, der ligeledes får en repræsentant i selskabets bestyrelse. Staten vil i det hele taget gennem dette selskab, der i enhver henseende er undergivet dansk lovgivning, i højere grad end hidtil få indseende med bevillingens udnyttelse.

Den nye bevilling skal ligesom den bevilling, der udstedtes i 1938, have en gyldighedsperiode på 50 år. Efterforskningsperioden er fastsat til 10 år, og såfremt der ikke inden 10 år er en indvindingsvirksomhed i gang, bortfalder bevillingen. Bevillingen indeholder desuden bestemmelser til sikring af en effektiv udnyttelse.

Medens den tidligere bevilling gav ret til efterforskning og indvinding af alle de af mineloven omfattede råstoffer i Danmarks undergrund, omfatter den nye bevilling kun visse nærmere angivne råstoffer, nemlig olie, salte, svovl og helium, medens bl. a. kul og alle malme falder udenfor bevillingen.

Den staten tilfaldende afgift af olien, der hidtil — efter den gamle koncession — har været 5 pct. af værdien, men kunne stige til $7\frac{1}{2}$ pct., såfremt forholdene gjorde det muligt, fastsættes nu straks til $7\frac{1}{2}$ pct. og skal yderligere forhøjes til 10 pct. af værdien, når de efterforskningsudgifter, der er afholdt før indvindings iværksættelse, er dækket.

Jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at fremhæve, hvad jeg tidligere har sagt, at Gulf Refining Co. ved sit køb i 1939 af aktierne i Danish American Prospecting Co. var uvidende om, at der, som det senere er oplyst, må antages at være begået et bedrageri vedrørende det påståede saltfund, der var en forudsætning for bevillingens udstedelse i sin tid — det var saltfundet ved Harte.

Danish American Prospecting Co. har